

7. Pushhenko P. Dlya chogo potrebni texnichni kandy'daty` na vy`borax u 205 okruzi. URL: https://antikor.com.ua/articles/49415-dlja_chogo_potrebn_i_tehnichni_kandidati_na_viborah_u_205_okruzi (data zvernennya: 11.10.2019).
8. Rogovy`k O. Texnichni kandy'daty` na vy`borax Prezy`denta-2019. URL: <https://site.ua/oleksii.rohovyk/15758/> (data zvernennya: 09.10.2019).
9. Salizhenko O. Try` oznaky` togo, shho kandy'dat v prezy`denty` mozhe buty` texnichny`m. URL: <https://hromadske.radio/podcasts/chesno-pro-vybory/try-oznaky-togo-shcho-kandydat-v-prezydenty-mozhe-buty-texnichnym> (data zvernennya: 13.10.2019).
10. Stepanov I. Problemy bor'by s nezakonnym vozdejstviem na rezul'taty vyborov. *Vestnik Akademii General'noj prokuratury Rossijskoj Federacii*. 2008. № 1(3). S. 34-38.
11. Texnichni kandy'daty`: yak uberegty`sya i ne vtraty`ty` svij golos na vy`borax cherez polity`chni xy`troshhi. Kaly`nivka.city. URL: <https://kalynivka.city/read/experience/37418/tehnichni-kandidati-yak-uberegtisya-i-ne-vtratiti-svij-golos-na-viborah-cherez-politichni-hitroschi>
12. Fel'dman F. «Chesni vy`bory`»: texnichni kandy'daty` Poroshenka berut` pid kontrol` vy`borchi dil`ny`ci. URL: <http://polityka.today/chesni-vybory-tehnichni-kandydaty-poroshenka-berut-pid-kontrol-vyborchi-dil-nytsi/> (data zvernennya: 11.10.2019).

DOI 10.31558/2617-0248.2019.4.10

УДК 327.7:303.01

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОРЕГІОНІВ ЯК СКЛАДОВА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8856-2774>

Літвін Л. А., к. політ. н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (Україна)

Метою даної роботи є проаналізувати функціонування єврорегіонів як складової реалізації національних інтересів України.

Проаналізовані основні підходи до визначення поняття та сутності єврорегіонів у контексті реалізації національних інтересів, визначені функції єврорегіонів та структурно-функціональні особливості єврорегіонів за участю України, представлено авторське бачення сутності єврорегіонів. Так, поняття єврорегіону визначене як інтерактивна, інституціалізована форма транскордонного співробітництва, де шляхом співпраці учасників єврорегіону вирішуються спільні політичні, соціально-економічні, інформаційні проблеми та відстоюються регіональні й національні інтереси.

Надане визначення поняттю транскордонного співробітництва в компаративному аспекті. Зазначено, що при ефективному функціонуванні єврорегіони можуть бути певним засобом реалізації соціально-економічного та політичного потенціалу прикордонних територій, підвищення рівня життя прикордонних територій, комунікативним каналом, а також вектором збереження та реалізації національних інтересів. Узагальнюючі підходи до визначення сутності єврорегіону окреслені основні функції останнього: створення міцних транскордонних зв'язків; вирішення соціально-економічних, політичних та екологічних проблем прикордонних територій; покращення рівня життя населення прикордонних територій; інформаційна функція; налагодження комунікативних каналів; участь у налагодженні кадрової та міграційної політики, а також в удосконаленні законодавства щодо транскордонного співробітництва; формування позитивного іміджу стабільного, відповідального партнера на міжнародній арені тощо.

Зазначено, що фактично налічуються наступні єврорегіони за участю України: спільно утворені із країнами-членами ЄС («Карпатський єврорегіон», «Єврорегіон «Буг», «Єврорегіон «Нижній Дунай», «Єврорегіон «Верхній Прут»); спільно утворені із країнами, які не є країнами-членами ЄС («Єврорегіон «Дністер», «Єврорегіон «Дніпро» в складі Чернігівської області України та Гомельської області Білорусі); в єврорегіоні «Чорне море» Україна перебуває у якості спостерігача.

Наголошено на доцільності інтерактивного рівня міжнародних відносин, адже на сучасному етапі транскордонне співробітництво має підлягати певній інтерактивності. В контексті даного дослідження під інтерактивністю мається на увазі обмін та доповнення інформаційним і кадровим потенціалом між сторонами єврорегіону, яке має включати розробку спільних інформаційних, політичних, соціально-економічних проектів. Ключовим моментом є інформаційний процес та процес комунікації між населенням єврорегіону та представниками місцевої влади.

Ключові слова: єврорегіон, транскордонне співробітництво, національні інтереси, регіон, інтерактивність.

Litvin L. A. The Euroregion's functioning as a component of national interests realization. The purpose of this paper is to analyze the functioning of the Euroregions as a component of the realization of Ukraine's national interests.

The basic approaches to the definition and concept of Euroregions in the context of realization of national interests are analyzed, the functions of Euroregions and structural and functional peculiarities of Euroregions with the participation of Ukraine are defined, the author's vision of the essence of Euroregions is presented. Thus, the concept of the Euroregion is defined as an interactive, institutionalized form of cross-border cooperation, where joint political, socio-economic, information problems and regional and national interests are solved through cooperation of the Euroregion participants.

The definition of cross-border cooperation in the comparative aspect is given. It is noted that in the effective functioning of the Euroregions can be a certain means of realizing the socio-economic and political potential of the border territories, improving the standard of living of the border territories, a communication channel, as well as a vector of preservation and realization of national interests. Generalizing approaches to defining the essence of the Euroregion outlines the main functions of the latter: creating strong cross-border links; solving socio-economic, political and environmental problems of the border areas; improving the standard of living of the border area population; information functions; establishing communication channels; participation in the promotion of personnel and migration policies, as well as in improving legislation on cross-border cooperation; formation of a positive image of a stable, responsible partner in the international arena, etc.

It is stated that there are actually the following Euroregions with the participation of Ukraine: jointly formed with the EU Member States («Carpathian Euroregion», Euroregion «Bug» Euroregion «Lower Danube», Euroregion «Upper Prut»); jointly formed with non-EU countries («Dniester Euroregion», «Dnipro Euroregion» within the Chernihiv oblast of Ukraine and Gomel region of Belarus); Ukraine is an observer in the «Black Sea Euroregion».

The expediency of an interactive level of international relations is emphasized, since at the present stage cross-border cooperation must be subject to some interactivity. In the context of this study, interactivity refers to the exchange and complementarity of information and human resources between the parties of the Euroregion, which should include the development of joint information, political, socio-economic projects. A key point is the information and communication process between the population of the Euroregion and local authorities.

Key words: Euroregion, cross-border cooperation, national interests, region, interactivity.

На сьогоднішній день державі важливо проявляти свою позицію в міжнародній системі, створювати позитивний імідж та бути виразником національних інтересів. Україна є доволі активним актором в міжнародних відносинах, є членом багатьох міжнародних організацій: Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, ОБСЄ, МАГАТЕ, СОТ та інших, є однією зі сторін політики Східного партнерства. Але це далеко не весь перелік форм співробітництва на міжнародній арені. Україною ратифіковані Європейська хартія місцевого самоврядування, Європейська хартія регіональних мов. Українська держава активно бере участь у Програмі розвитку ООН в Україні, підтримує партнерські взаємовідносини з сусідніми державами. При цьому останнім часом особливого значення набуває інша специфічна форма міжнародної співпраці – транскордонне співробітництво та створення єврорегіонів, які при ефективному функціонуванні можуть бути певним засобом реалізації соціально-економічного та політичного потенціалу прикордонних територій, підвищення рівня життя прикордонних територій, комунікативним каналом, а також вектором збереження та реалізації національних інтересів.

Актуальність даного дослідження полягає в тому, що глобалізація та інтерактивний рівень міжнародних відносин у сучасному світі потребують пошуку нових форм та методів співробітництва між державами, й саме єврорегіони можуть стати для України такою формою співпраці, адже на сьогоднішній день українськими прикордонними територіями в недостатньому обсязі реалізуються можливості транскордонного співробітництва. А теоретико-методологічний аналіз даного питання дає можливість ефективно дослідити сутність та необхідність функціонування єврорегіонів у контексті реалізації національних інтересів.

Метою даної роботи є проаналізувати функціонування єврорегіонів як складової реалізації національних інтересів України.

Транскордонне співробітництво та створення єврорегіонів є ланкою регіонального рівня європейської системи міжнародних відносин. Саме на даному рівні формуються стійкі зв'язки та вирішуються локальні проблеми.

Наразі даною тематикою цікавляться українські вчені-політологи, що розробляють питання міжнародного співробітництва, євроінтеграційних процесів, регіоналістики, транскордонного співробітництва, а також історики, географи та інші. Тобто дана проблема є комплексною та міждисциплінарною. Проблемі функціонування єврорегіонів та участі в них України присвячують свої праці такі вітчизняні вчені як Н. Мікула, З. Петренко, С. Мельник, Є. Кіш, Н. Мітряєва, Б. Гудь, М. Долішній, П. Луцишин, Н. Луцишин, Н. Роїк, І. Студенніков та інші. Наразі остаточно не визначені теоретичні засади створення єврорегіонів, категоріально-понятійний апарат їх дослідження, їх специфічні особливості в контексті національних інтересів, а також функції, які повинні виконувати єврорегіони.

Обґрунтування необхідності прикордонного співробітництва міститься в Європейській хартії прикордонних і транскордонних регіонів, яка була прийнята 19 листопада 1981 року на німецько-голландському прикордонні.

Основними інституціями у системі транскордонного співробітництва на сьогодні залишаються єврорегіони. Водночас, на теренах ЄС впроваджуються практично і функціонують такі транскордонні структури єврорегіонального типу як Робочі громади (Working Community), Європейські об'єднання територіального

співробітництва (European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC)), Об'єднання єврорегіонального співробітництва (Euroregional cooperation groupings (OCC-CGs)), Євроквартали (Eurodistrict), Євроміста (Eurocity) та інші [4, с. 3].

Перший єврорегіон EUROREGIO був утворений у 1958 році між Німеччиною та Нідерландами. Від його назви й виник термін «єврорегіон», який не є офіційним, адже не використовується в офіційних документах ЄС. Хоча на сьогоднішній день даний термін активно експлуатується у політичній науці та міжнародних відносинах.

У 1971 році була створена Асоціація європейських прикордонних регіонів (Association of European Frontier Regions) – об'єднання, до якого входять як прикордонні, так і транскордонні регіони (близько 40 членів). Асоціація відстоює інтереси своїх членів перед державними структурами, організовує конференції та форуми, є дорадчим органом Ради Європи та ЄС [2].

Ініціативи з утворення єврорегіонів в Україні виникли в 90-х роках ХХ століття. Перші транскордонні зв'язки були налагоджені між Кроснянським воєводством Польщі, регіонами північно-східної Угорщини та Закарпаттям. Місцеві органи влади спробували перевести транскордонну співпрацю в інституційні рамки.

Усі дослідники намагаються дати своє визначення такому складному поняттю як єврорегіон. Так, Н. Луцишин визначає єврорегіон як «певне законодавчо закріплене просторове формування з чітко окресленими межами, до складу якого входять прикордонні господарські комплекси щонайменше двох держав, що мають спільний кордон, яке має за мету спільно і узгоджено стимулювати соціально-економічний розвиток своїх територій» [Цит.: 8, с. 188]. Але І. Студенніков зазначає, що вадою цього визначення є його «вузькість», обмеження функцій єврорегіонів суто завданнями соціально-економічного характеру.

У науковій літературі початку 2000-х років можна було зустріти таку дефініцію: єврорегіон – це форма транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох або більше держав, що мають спільний кордон, яке спрямоване на координацію взаємних зусиль і здійснення ними узгоджених заходів в різних сферах життєдіяльності у відповідності до національних законодавств і норм міжнародного права для вирішення спільних проблем і в інтересах людей, що населяють його територію по різні сторони державного кордону (І. Студенніков) [8, С. 190].

Більш сучасні дефініції єврорегіону є ширшими та комплексними. Так, З. Петренко визначає єврорегіон як «міждержавну транскордонну регіональну асоціацію, яка охоплює прикордонні області і розвивається за погодженими планами та проектами. Співробітництво тут відбувається у вигляді розробки спільних комплексних програм економічної, культурної та гуманітарної взаємодії, конкретних транскордонних економічних проектів, розв'язання проблем зайнятості, інфраструктури, екології» [Цит.: 6, с. 119]. Тобто тут прослідковується культурологічна компонента.

На думку М. Долішнього та П. Беленького, єврорегіон – це «одна з організаційних форм транскордонних відносин, де у межах своєї компетенції та за згодою центральних державних органів (на базі спеціально розширених повноважень на міжнародне співробітництво) місцеві органи влади прикордонних областей мають можливість розробляти спеціальні комплексні програми економічної, культурної та гуманітарної взаємодії, реалізовувати конкретні транскордонні економічні проекти, вирішувати проблеми зайнятості, інфраструктури, екології» [Цит.: 6, с. 119].

Розробляючи теоретико-методологічні та методичні засади транскордонного співробітництва регіонів в умовах інтеграційних процесів України, Н. Мікула вважає, що «єврорегіон – це одна з організаційних форм транскордонних відносин, де у межах своєї компетенції та за згодою центральних державних органів – на базі спеціальних розширених повноважень на міжнародне співробітництво – місцеві органи влади прикордонних областей мають можливість розробляти спеціальні комплексні програми економічної, культурної та гуманітарної взаємодії, реалізовувати конкретні транскордонні економічні проекти, вирішувати проблеми зайнятості, інфраструктури, екології» [5 с. 65].

Інший дослідник, К. Соду, вважає, що єврорегіон – це «група муніципальних одиниць, що належать до держав по обидва боки кордону і мають спільну адміністративну структуру» [Цит.: 3, с. 416].

І. Журба зазначає, що часто в економічній літературі поняття «транскордонне співробітництво» та «єврорегіон» використовуються як синоніми. З цим не можна погодитись, оскільки єврорегіон можна визначити як форму концентрації транскордонних ініціатив, тобто вони є вищою організаційною формою. Він надає своє визначення єврорегіону: єврорегіон – це форма транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох або більше держав, що мають спільний кордон, спрямована на координацію взаємних зусиль і здійснення ними узгоджених заходів у різних сферах життєдіяльності відповідно до національних законодавств і норм міжнародного права для розв'язання спільних проблем і в інтересах людей, що населяють його територію по обидва боки державного кордону. Основною ідеєю та місією єврорегіонів є їхня функція як організаційної платформи для добровільної співпраці міст, громад та інституцій в прикордонному просторі сусідніх держав.

За І. Журбою, у політичному аспекті єврорегіони мають такі особливості:

не діють проти інтересів національної держави;

не є наддержавними утвореннями;

у своїй діяльності не підміняють зовнішньополітичні функції держав, адміністративно-територіальні одиниці яких є членами єврорегіонів [3, с. 66]

Такі дослідники як К. Немець та Г. Кулешова, узагальнюючи різні визначення поняття «єврорегіон», роблять висновок, що функціонування будь-якого єврорегіону передбачає розвиток економічного співробітництва між прикордонними територіями, що входять до його складу, на основі створення вільних економічних зон, спільних

підприємств, нових робочих місць, впровадження пільгових умов проходження митних формальностей, розвитку транспортної та бізнес-інфраструктури, облаштування нових пунктів пропуску тощо. В рамках економічної складової діяльності євро регіонів важливе місце займає підтримка малого та середнього підприємництва.

Вони зазначають, що соціокультурні аспекти функціонування євро регіонів включають розбудову соціальної інфраструктури, у т. ч. охорону здоров'я, систему вищої та середньої освіти, сферу послуг.

Діяльність даних територіальних утворень має бути спрямована на усунення безробіття та підвищення рівня зайнятості та якості життя населення, регулювання міграційних потоків.

Прикордонні території, що входять до складу євро регіонів, характеризуються подібними історичними та національними особливостями, близьким менталітетом. Діяльність євро регіонів має сприяти діалогу культур, збереженню традицій та звичаїв їх мешканців, при цьому не порушуючи культурну самобутність і суверенність держави.

Важливою складовою співробітництва прикордонних територій в рамках євро регіонів є спільне використання природних та рекреаційних ресурсів, реалізація програм та заходів природоохоронного змісту. Окрема увага належить розвитку туристичної діяльності, а саме реалізації спільних проектів розвитку «зеленого» туризму та транскордонних туристичних маршрутів, формуванню туристичної інфраструктури та рекреаційно-туристичних кластерів [6, с. 120–121].

Доцільно зауважити, що одним із напрямків співпраці прикордонних територій є політичні проекти, які реалізуються як представниками місцевої влади, так і політичними організаціями.

Як стверджує український дослідник Н. Роїк, транскордонна співпраця займає особливе місце у відносинах Європейського союзу з країнами Східної Європи та слугує механізмом вирішення проблем з обох сторін кордону. Після Другої Світової Війни виникла ідея створення євро регіонів як форми співпраці, спрямованої на пом'якшення негативних наслідків існування кордону, подолання периферійності прикордонних територій, покращення умов проживання населення прикордоння, налагодження добросусідських відносин, подолання історичних стереотипів та упереджень [7, с. 683].

Євро регіональна співпраця вирізняється високим рівнем інституціоналізації структур прикордонного співробітництва. Транскордонна співпраця набирає рис євро регіональних з моменту впровадження сталих, міцних інституційних форм співпраці на основі створення асоціацій, рад, секретаріатів, робочих груп, урядових комітетів тощо, а також шляхом налагодження зв'язків зі спеціалізованими регіональними та міждержавними органами координації транскордонного співробітництва [7, с. 684].

Крім того, визначальну роль при створенні євро регіонів грає регіональна політика держав, наявність спільних для регіонів проблем і національні особливості.

При дослідженні дефініції євро регіону необхідно розглянути поняття транскордонного співробітництва. На відміну від поняття євро регіону, поняття «транскордонне співробітництво» є офіційним терміном, бо сформульоване в «Європейській рамковій конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями». За цим визначенням, транскордонне співробітництво – це будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними общинами або властями, які знаходяться під юрисдикцією двох або декількох Договірних Сторін та на укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей [1].

Як стверджують Н. Мікула та В. Толкованов, транскордонне співробітництво означає співпрацю суміжних територій сусідніх держав, тобто визначальним є наявність кордону між співпрацюючими територіями. Можна вживати термін «міжтериторіальне транскордонне співробітництво», коли співпрацюють між собою прикордонні райони чи міста, але не можна говорити про транскордонне співробітництво держав, які не є сусідами [5, с. 10].

Таким чином, можна побачити, що поняття транскордонного співробітництва є більш ширшим порівняно з поняттям євро регіону. А євро регіони, в свою чергу, можна вважати однією з можливих форм транскордонного співробітництва між сусідніми державами.

Не дарма на початку дослідження ми ввели поняття інтерактивного рівня міжнародних відносин, адже вважаємо доцільним наголосити, що на сучасному етапі транскордонне співробітництво має підлягати певній інтерактивності. Так, тлумачний словник надає наступне визначення поняттю «інтерактивність»: інтерактивність – це принцип організації системи, при якому мета досягається інформаційним обміном елементів цієї системи. Елементами інтерактивності є всі елементи взаємодіючої системи, за допомогою яких відбувається взаємодія з іншою системою [9].

В контексті даного дослідження під інтерактивністю маємо на увазі обмін та доповнення інформаційним і кадровим потенціалом між сторонами євро регіону, яке має включати розробку спільних інформаційних, політичних, соціально-економічних проектів. Ключовим моментом є інформаційний процес та процес комунікації між населенням євро регіону та представниками місцевих влад.

Узагальнюючи підходи до визначення сутності євро регіону, можемо визначити основні функції останнього:

- створення міцних транскордонних зв'язків;
- вирішення соціально-економічних, політичних та екологічних проблем прикордонних територій;
- покращення рівня життя населення прикордонних територій;
- інформаційно-пропагандистська функція;
- налагодження комунікативних каналів;
- участь у налагодженні кадрової та міграційної політики, а також в удосконаленні законодавства щодо транскордонного співробітництва;
- формування позитивного іміджу стабільного, відповідального партнера на міжнародній арені тощо.

У той же час існують певні особливості у дослідженні єврорегіонів України. По-перше, участь України в утворенні та активній діяльності єврорегіонів є елементом європейської інтеграції української держави й тим самим повинно досліджуватися в рамках саме цієї проблематики.

По-друге, за словами І. Студеннікова, наближення кордонів ЄС безпосередньо до західних кордонів України та запровадження Європейською Комісією починаючи з 2004 року нових механізмів розвитку транскордонного співробітництва обумовлюють підвищену роль саме його інституціональних форм, насамперед єврорегіонів [8, с. 187].

На сьогодні налічується 10 структур публічного характеру, які умовно можна поділити за територіально-географічними і адміністративними ознаками на такі, що:

- спільно утворені із країнами-членами ЄС («Карпатський єврорегіон», «Єврорегіон «Буг», «Єврорегіон «Нижній Дунай», «Єврорегіон «Верхній Прут»);
- спільно утворені із країнами, які не є країнами-членами ЄС («Єврорегіон «Дністер», «Єврорегіон «Дніпро», «Єврорегіон «Слобожанщина», «Єврорегіон «Ярославна», «Єврорегіон «Донбас»).

При цьому з воєнно-політичних причин з кінця 2013 р. фактично припинили своє функціонування єврорегіони «Ярославна», «Донбас» та частково єврорегіон «Слобожанщина».

Десятий єврорегіон «Чорне море», який був заснований 26 вересня 2008 року і має найбільше країн у своєму складі (Азербайджан, Болгарія, Греція, Грузія, Молдова, Російська Федерація, Вірменія, Румунія, Туреччина, Україна), особливої активності з української сторони в рамках цієї структури не спостерігається. Можливо тому, що Україна перебуває в ньому тільки у якості спостерігача. Окремо можна виділити Робочу групу Дунайського регіону [4, с. 5–6].

Отже, Україна має єврорегіони за участю як регіонів держав-членів європейського союзу, так і регіонів держав СНД. Не треба також забувати про складне питання геополітичного вибору України, що надає специфічності дослідженню єврорегіонів.

Доцільно зазначити, що при дослідженні єврорегіонів України необхідно брати до уваги процес трансформації та модернізації української політичної системи, і як наслідок використовувати метод синергетики. При цьому важливим є досвід інших країн, використання знань щодо ситуації на міжнародній арені та визначення понятійно-категоріального апарату. Так, вважаємо, що термін «єврорегіон» повинен бути офіційним на ряду з поняттям транскордонного співробітництва.

Таким чином, з огляду на вищесказане, можемо надати наступне визначення поняттю «єврорегіон»: єврорегіон – це інтерактивна, інституціолізована форма транскордонного співробітництва, де шляхом співпраці учасників єврорегіону вирішуються спільні політичні, соціально-економічні, інформаційні проблеми та відстоюються регіональні й національні інтереси.

З огляду на дане визначення набуває особливого значення політична складова такого утворення як єврорегіон. Тобто регіон виступає суб'єктом міжнародної політики, виразником регіональних і, як наслідок, національних інтересів, реалізує суспільно-політичну та дипломатичну функції.

Бібліографічний список:

1. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями [Електронний ресурс]. – Режим доступу до конв. : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106
2. Європейська хартія прикордонних і транскордонних регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до хартії : <http://www.aebr.eu/en/index.php>
3. Żurba I. Єврорегіон як найвищий організаційний і функціональний рівень транскордонного співробітництва / I. Żurba // Zeszyt 13 nierownosci społeczne a wzrost gospodarczy w kontekście spójności społeczno-ekonomicznej : [Materiały]. – 2008. – Wydanie 13. – S. 415–431.
4. Імплементация європейського досвіду функціонування інституціоналізованих структур транскордонного співробітництва в Україні : проблеми та перспективи [довідна записка] / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» ; Калат Ярослава Ярославівна, Демедюк Ольга Петрівна. – Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2016. – 16 с.
5. Мікула Н. А. Транскордонне співробітництво : [Посібник] / Н. А. Мікула, В. В. Толкованов. – К. : «Крамар», 2011. – 259 с.
6. Немець К. А. До питання визначення поняття «Єврорегіон» / К. А. Немець, Г. О. Кулешова // «Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : Геологія – Географія – Екологія» : [Збірник наукових праць]. – Випуск 824. – X. : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2008. – С. 118–121.
7. Роїк Н. Г. Інституційна транскордонна співпраця в контексті розширення ЄС : проблеми та перспективи розширення Карпатського єврорегіону / Н. Г. Роїк // Гілея : [науковий вісник] : [зб. наук. пр.]. – 2011. – Вип. 43. – С. 683–691.
8. Студенніков І. Феномен єврорегіонів в контексті методології історико-регіональних досліджень / І. Студенніков // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. – 2003. – Вип. 22–23. – С. 187–201.
9. Глумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту : <https://www.slovnuk.ua/index.php?sword=%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>
10. EGTC monitoring report 2016 and impacts of Schengen area crisis on the work of EGTCs. European Committee of the Regions Official Website [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/CoR-EGTCmonitoring.pdf>

Reference:

1. Yevropeiska ramkova konventsiiia pro transkordonne spivrobitnytstvo mizh terytorialnymy obshchynamy abo vlastiamy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do konv. : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_106
2. Yevropeiska khartiia prykordonnykh i transkordonnykh rehioniv [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do khartiі : <http://www.aebr.eu/en/index.php>
3. Żurba I. Yevrorehion yak naivysshchy orhanizatsiiny i funktsionalnyi riven transkordonnoho spivrobitnytstva / I. Żurba // Zeszyt 13 nierownosci społeczne a wzrost gospodarczy w kontekście spójności społeczno-ekonomicznej : [Materiały]. – 2008. – Wydanie 13. – S. 415–431.
4. Implementatsiia yevropeiskoho dosvidu funktsionuvannya instytutsionalizovanykh struktur transkordonnoho spivrobitnytstva v Ukraini : problemy ta perspektyvy [dopovidna zapyska] / DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy» ; Kalat Yaroslava Yaroslavivna, Demediuk Olha Petrivna. – Lviv : DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy», 2016. – 16 s.
5. Mikula N. A. Transkordonne spivrobitnytstvo : [Posibnyk] / N. A. Mikula, V. V. Tolkovanov. – K. : «Kramar», 2011. – 259 s.
6. Niemets K. A. Do pytannia vyznachennia poniattia «Ievrorehion» / K. A. Niemets, H. O. Kulieshova // «Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina : Heolohiia – Heohrafiia – Ekolohiia» : [Zbirnyk naukovykh prats]. – Vypusk 824. – Kh. : Kharkivskiy natsionalnyi universytet imeni V. N. Karazina, 2008. – C. 118–121.
7. Roik N. H. Instytutsiina transkordonna spivpratsia v konteksti rozshyrennia YeS : problemy ta perspektyvy rozshyrennia Karpatskoho yevrorehionu / N. H. Roik // Hileia : [naukovyi visnyk] : [zb. nauk. pr.]. – 2011. – Vyp. 43. – S. 683–691.
8. Studennikov I. Fenomen yevrorehioniv v konteksti metodolohii istoryko-rehionalnykh doslidzhen / I. Studennikov // Istoriiia Ukrainy. Malovidomi imena, podii, fakty. – 2003. – Vyp. 22–23. – S. 187–201.
9. Tlumachnyi slovnyk ukraïnskoi movy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu do сайту : <https://www.slovnyk.ua/index.php?sword=D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C>
10. EGTC monitoring report 2016 and impacts of Schengen area crisis on the work of EGTCs. European Committee of the Regions Official Website [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/CoR-EGTCmonitoring.pdf>

DOI 10.31558/2617-0248.2019.4.11

УДК 323.15

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9087-5123>

Бучин М. А., д. політ. н., доцент, професор кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка» (Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4203-0940>

Дутчак Х. І., здобувач кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка» (Україна)

У статті розкривається суть поняття «національна меншина». Зокрема, виділено основні риси національних меншин, а саме: менша чисельність у порівнянні з рештою населення країни; наявність культурних, мовних, релігійних чи расових відмінностей від основної частини суспільства; прагнення зберегти свою мову, культуру і традиції; усвідомлення власної унікальності та ідентичності, бажання її зберегти та захистити; наявність ідентифікації себе з нацією, організованою в іншій країні.

Автори аналізують процес формування та реалізації державної політики щодо захисту прав національних меншин в Польщі та Україні. Для аналізу особливостей державної етнополітики науковці використовують як кількісні (чисельність та демографічні характеристики національних меншин, територіальний характер їхнього розселення, фінансова підтримка національних меншин з боку держави, політична активність національних меншин тощо), так і якісні (особливості функціонування інституцій, які здійснюють захист прав національних меншин, рівень відповідності політики захисту прав національних меншин міжнародним стандартам, особливості механізмів міжнародного співробітництва у сфері правового захисту прав національних меншин, ступінь задоволення інформаційних потреб національних меншин та ін.) параметри.

На основі проведеного дослідження автори стверджують, що державна політика Польщі та України щодо захисту прав національних меншин має як спільні, так і відмінні риси. Найбільш відмінними є кількісно-демографічні показники національних меншин в Польщі та Україні. Крім того, автори констатують, що